

provozovaly se svolením policie prostituci, neodnímá dotyčné místnosti ochrany dle §u 8 lich. zák. Avšak pod ustanovení §u 8 zák. lich. spadá úplata, obžalovanou požadovaná jen, pokud jest nájemným za byt a odměnou za ony ostatní úkony osobní, nikoliv však, pokud jest odměnou za poskytování příležitosti ku provozování prostituce. Že úmluva o takové odměně za příležitost k provozování prostituce jest neplatnou a přechovávati nevěstky k provozování jich nedovolené živnosti dokonce jest trestným, na tom s hlediska §u 8 lich. zák. nesejde, poněvadž to vše nevylučuje, aby odměna za to nebyla žádána nebo poskytnuta, a poněvadž § 8 lich. zák. prohlašuje trestným jen, žádá-li kdo nebo dává-li si poskytovatí přemrštěné nájemné za věci, tam uvedené. Při správném použití zákona bylo tudíž zjistiti, kolik dle vůle stran z celkové částky 150 po případě 200 Kč připadalo na nájem ze světnice za účelem bydlení ve spojení s ostatními úkony a kolik na poskytování příležitosti ku provozování prostituce. Jen na základě tohoto zjištění lze řešiti otázku, zda dopustila se obžalovaná přečinu (přestupku) předražování, či zda není tu vůbec skutkové podstaty činu, trestného dle §u 8 lich. zák.

Čís. 1489.

Zákon na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.

»Jinakým rozšiřováním« (§ 18 čís. 2 zákona) jest i sdělení osobě jediné, o níž pachatel dle stavu věci ví, že zprávu mezi občanstvem dále rozšíří. Po subjektivní stránce se vyhledává, by pachatel byl si vědom toho, že vyvolá určitý, v zákoně uvedený následek.

(Rozh. ze dne 11. února 1924, Kr I 753/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 29. září 1923, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 18 čís. 2 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.

Důvody:

Přečinu dle §u 18 čís. 2 zákona na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n. dopouští se zejména, kdo veřejně sděluje nebo jinak rozšiřuje nepravdivou zprávu, již pokládati za pravdivou nemá dostatečných důvodů, ač ví, že tím způsobuje překotné a hromadné vybírání vkladů. Dle jasného a nepochybného doslovu zákona stačí proto po subjektivní stránce již vědomí pachatele, že šířením nepravdivé zprávy způsobí překotné a hromadné vybírání vkladů. Nevžaduje se, by pachatel měl přímo úmysl, tedy zamýšlel a měl snahu a vůli, přivoditi onen účinek; takovýto směr vůle zvyšoval by naopak jen trestnost jeho jednání. Dostí na tom, že si pachatel uvědomil význam a dosah svého jednání. Stanovisko, nalézacím soudem v hořejším smyslu zaujaté, odpovídá zákonu; není proto dán z této příčiny uplatňovaný důvod zma-

tečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. Že obžalovaný skutečně ono dle zákona postačující vědomí o způsobilosti svého jednání měl, nalézací soud výslovně zjišťuje a po zákonu (§ 270 čís. 5 tr. ř.) odůvodňuje a dlužno odmítnouti jako nepřípustné brojení tvrzení stížnosti, že ve výrocích obžalovaného sluší spatřovati pouhé upozornění obchodního přítele. Vzhledem k onomu stanovisku nebylo zapotřebí, by vyhověno bylo obhájcovu návrhu na výslech svědkyně Kristýny B-ové o tom, že nabízela obžalovanému zaplacení jeho pohledávky chekem banky P., kterýmžto výslechem by dle náhledu stížnosti bylo prokázáno, že obžalovaný užil závadného výroku pouze k odmítnutí nabídnutého placení, nikoliv však v úmyslu, způsobiti překotné a hromadné vybírání vkladů u peněžních ústavů. Neboť, stačí-li k subjektivnímu zavinění již vědomí pachatele ve smyslu shora vyloženém, bylo postradatelné prováděti důkaz k prokázání úmyslu, stížností požadovaného. Zamítnutím onoho důkazu nebyl obžalovaný zkrácen ve svém právu na zákonnou obhajobu, a není tu proto důvodu zmatečnosti čís. 4 Šu 281 tr. ř., a není výrok soudu kusým a neúplným dle čís. 5 Šu 281 tr. ř. proto, že úmysl takový nebyl zjišťován.

S hlediska čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. namítá dále stížnost, že ze slov zákona »překotné a hromadné vybírání vkladů« je patrné, že sdělování pověsti, již věřiti neměl pachatel dostatečných důvodů, musí se díti na širším podkladě a v širším měřítku, než právě se stalo v tomto případě, kde sdělení stalo se jen mezi obžalovaným, B-em a jeho manželkou v soukromé kuchyni. Takovéto sdělení nemohlo prý v žádném případě přivoditi »hromadné« vybírání vkladů, ježto nebylo tu více osob, nýbrž pouze osoba jedna, jež byla upozorněna na to, by si vklad vybrala. Ani tu nelze stížnosti přisvědčiti. Pokud jde o způsob, jak se má díti šíření nepravdivých zpráv, jsou uvedeny v čís. 2 Šu 18 zákona na ochranu republiky dvě možnosti, a to kdo 1. buď veřejně sděluje nebo 2. jinak rozšiřuje nepravdivou zprávu, kteréžto způsoby jsou však vzhledem k účelu zákona a chráněnému statku rovnocennými. K veřejnému sdělování vyžaduje se vždy veřejnosti. Pojem veřejnosti je v Šu 39 čís. 2 dotčeného zákona blíže určen a čin za veřejně vykonaný prohlášen, byl-li spáchán v tiskopise nebo v rozšiřovaném spise, ve shromáždění nebo před zástupem. Není pochybnosti o tom, že při tomto způsobu šíření nepravdivých zpráv jde o veřejnost kvalifikovanou, vyžadující větší míry publicity, tudíž o sdělování, prováděné na širším podkladě, t. j. takové, jež již svou povahou a založením má v zápětí, že šířená zpráva vniká rychle a ve větším rozsahu do neurčitých širokých kruhů obyvatelstva. Pod jinakým rozšiřováním, jež nemusí se však státi veřejně, dlužno rozuměti způsob, kterým dostává se zpráva k vědomosti většího počtu lidí, individuálně neurčitých, najmě vypravováním několika osobám aneb i jen jediné, ale takové, o níž pachatel za daného stavu věci ví, že zprávu mezi občanstvem dále rozšíří. A takovýto způsob rozšiřování zprávy, kterýž vede k rozšíření jejímu na větší počet různých, předem neurčených osob, má též účinek jako veřejné sdělení a dle téhož výsledku jest jej považovati za rovnocennou alternativu veřejného sdělení.

Po subjektivní stránce vyžaduje se k skutkové podstatě přečinu, by pachatel byl si vědom toho, že šířením nepravdivé zprávy vyvolává určitý, v zákoně uvedený následek, tedy v tomto případě překotné a hromadné vybírání vkladů. Zrušovací soud jest názoru, že pojmu »jinakého rozšiřování« hovějí nejen sdělování od osoby k osobě, neboli pachatelem více různým osobám na více místech, nýbrž má za to, že rozšiřováním je také, když nepravdivá zpráva sdělena byla i jediné jen osobě, ale za okolností, za nichž pachatel může vědět, že se zpráva rozšíří způsobem shora naznačeným, a že vyvolává též shora zmíněné nebezpečí překotného a hromadného vybírání vkladů, při čemž čin je dokonán již šířením zprávy, bez ohledu na to, zda dojde snad činem pachatelovým k poruše v pravidelném životě obchodním neb úvěrním. Záleží tudíž vždy na okolnostech případu, za nichž nepravdivá zpráva byla rozšiřována. Nálezací soud po této stránce výslovně zjišťuje, že obžalovaný byl si vědom toho, že sdělení jeho zprávy způsobí překotné a hromadné vybírání vkladů. V tomto zjištění jest za daných okolností, za nichž výrok obžalovaným byl pronesen, zjištěno též vědomí obžalovaného o rozšíření jeho nepravdivé zprávy do širšího, individuálně neobmezeného kruhu obyvatelstva, zvláště když se obžalovaný ani nehájil tím, že žádal B-e, jemuž v jeho kuchyni u přítomnosti jeho manželky nepravdivou zprávu sdělil, by považoval zprávu tu za důvěrnou a dále ji nesděloval, takže musel předpokládati, že manželé B-ovi, kteří měli sami v bance P. značný vklad, zprávu jeho sdělí dále, zvláště když pro šíření takovéto zprávy byly následkem úpadku jiných bank příznivé podmínky. Zjištěno jest totiž, že právě v době, do níž padá závadná činnost obžalovaného, byly poměry neklidné a z peněžních ústavů se vklady hromadně vybíraly, ježto krátce před tím více bank upadlo. Za takovýchto okolností byla zajisté půda pro rozšiřování poplašné zprávy o úpadku banky P. velmi vhodná a nebezpečí s rozšiřováním spojené tím větší.

Čís. 1490.

Pokud jde o zpronevěru (§ 183 tr. zák.), prodal-li komisionář přes komitentův zákaz zboží na úvěr nebo pod cenou.

(Rozh. ze dne 12. února 1924, Kr I 690/23.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací vyhověl v zasedání neveřejném zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního jakožto nálezacího soudu v Praze ze dne 20. září 1923, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry dle §§ 183, 184 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Soud nálezací vzal za dokázáno, že obžalovaný během roku 1922 obdržel na vícekráte do komise od firmy Bedřich P. zboží v úhrnné ceně 17.751 Kč se závazkem, zboží ihned po prodeji zaplatiti neb neprodané